

Pronominit

...Ja miten viitata niitä käyttäen

Pronominit

- Persoonapronominit minä, sinä, hän, me, te, he
- Demonstratiivipronominit tämä, tuo, se, nämä, nuo, ne
- Interrogatiivipronominit kuka, (ken), mikä, kumpi (ja kumpainen)
- Relatiivipronominit joka, mikä
- Indefiniittipronomineja ovat joka, jokainen, joku, jompikumpi, jokin, kukin, mikin, kumpikin, kumpainenkin, kukaan, kenkään, mikään, kumpikaan, kumpainenkaan, eräs, muuan, itse, kaikki, molemmat, moni, muu, muutama, toinen, sama, samainen, ainoa, usea, harva
- Refleksiivipronomini itse (hän satutti itsensä)
- Resiprookkipronomini toinen (toinen toistaan)

Pronominit

- Pronomini viittaa aina johonkin.
- Pronomini mukautuu korrelaatin (viittamansa sanan) kieliopilliseen lukuun ja lisäksi ilmaisee, onko korrelaatti inhimillinen vai ei-inhimillinen.
- "Jos **työvoimatarvetta** ei pystytä muuten tyydyttämään, on **sitä** hankittava ulkomailta."
- Koko alus vilisi hämähäkkejä. **Ne** pelottivat katsojia.
- Luin kokonaisen kirjan pronomineista ja **niiden** taivutuksesta.

Pronomit

- Pronominella voidaan välttää sanojen toistamista.
- Aina ei ole (täysin) selvää, mihin pronomini viittaa.
 - Tekstin muotoilulla voi joskus selventää tulkintaa.
 - Joskus on parempi käyttää muuta sanaa kuin pronomini.

Ostin eilen tietokoneeseen uuden kovalevyn, vaikka **se** on jo vanha.

Ostin eilen tietokoneeseen uuden kovalevyn, vaikka kone on jo vanha.

Pronominit

- Kissa juo maitoa, jos **se** ei saa kermaa.
- Kissa juo maitoa, jos **se** ei ole hapanta
- Kissa juo maitoa, jos **se** ei ole kiellettyä.

-> Pronomineilla on monenlaisia viittaussuhteita.

- Ole tarkka!

-> Mieluummin toisto kuin epäselvä pronomini!

Pronomit “joka” ja “mikä”

- Perussääntö:
 - *joka* viittaa (yleensä) vain sitä edeltävän lauseen viimeiseen sanaan tai lausekkeeseen,
 - *mikä* taas koko lauseeseen.
- Vertaa seuraavia esimerkkejä:
 - *Opettaja kiljui naama punaisena opiskelijalle, joka aiheutti hämmennystä äidinkielen tunnilla.*
 - *Opettaja kiljui naama punaisena opiskelijalle, mikä aiheutti hämmennystä äidinkielen tunnilla.*
 - Tehdään tehtävä!

Pronominien pääsääntö

- Pronominit taipuvat lauseen mukaan.
- Esimerkiksi:

Kissani nimi on Hertta. Sillä ei ole häntää.

Kissani Hertta on manx-kissa, joilla ei ole häntää.

Kissat ovat yöleläimiä. Niiden silmät mukautuvat pimeyteen.

Mietitään yhdessä tarkennuksia pronominisääntöihin!

- Miksi ei näin? Miten muotoilisit lauseen, jotta se olisi oikein:
 - * Hän unelmoi koulumatkalla eikä päässyt **niistä** eroon tunneillakaan.

Korrelaattina ei voi olla verbi

- Hän unelmoi koulumatkalla eikä päässyt niistä eroon tunneillakaan.
- -> Esim.

Hän unelmoi koulumatkalla eikä päässyt haaveistaan eroon tunneillakaan.

-> **Korrelaattina ei voi olla verbi**

Mietitään yhdessä tarkennuksia pronominisääntöihin!

- Miksi ei näin? Miten muotoilisit lauseen, jotta se olisi oikein:

* Linnanmäen laitteet olivat vauhdikkaita, jollaisesta koko perheemme pitää.

Muistettavaa pronomineista

- Esim: Linnanmäen laitteissa oli huimaa vauhtia, josta koko perheemme pitää.
- Tai vaikkapa: Linnanmäen laitteet olivat vauhdikas kokemus, jollaisesta koko perheemme pitää.
- Miksi ei näin:
 - * Urheilujärjestöt ovat julkaisseet kiellettyjen aineiden listoja, ja suurimmissa kilpailuissa niiden väärinkäyttöä valvotaan.

Muistettavaa pronomineista

- *Urheilujärjestöt ovat julkaisseet kiellettyjen aineiden listoja, ja suurimmissa kilpailuissa aineiden väärinkäyttöä valvotaan.*
 - > Vältä epäselvyyttä ja muotoile lause selkeäksi.
- Miksi ei näin – miten muotoilisit:
 - * *Ekspressionistisen draaman yksi keskeisimpiä aiheita oli sodanvastaisuus. He vastustivat muutakin väkivaltaa.*

Muistettavaa pronomineista

- *Ekspressionistisen draaman yksi keskeisimpiä aiheita oli sodanvastaisuus. He vastustivat muutakin väkivaltaa.
→ – – Ekspressionistit vastustivat muutakin väkivaltaa.*
- -> Edellä ei ole sanaa, johon ”he” viittaisi.
- Miksi ei näin – miten muotoilisit:
- **Hippiliike osoitti, että on muutakin kuin rahan ja vallan tavoittelu. He kehottivat löytämään tämän hetken ja katsomaan maailman kauneutta.*

Muistettavaa pronomineista

- Hippiliike osoitti, että on muutakin kuin rahan ja vallan tavoittelu. Hipit kehottivat löytämään tämän hetken ja katsomaan maailman kauneutta.

TAI

- -- *Se kehotti* löytämään tämän hetken ja katsomaan maailman kauneutta.
- -> Monikollisella pronominilla (he) ei voi viitata yksikkömuotoiseen substantiiviin (hippiliike).
- Miksi ei näin? Miten muotoilisit:

* *Sympaattinen suhtautuminen vieraan kielen **yhteisöön** tuottaa suuren motivaation oppia myös heidän kieltään.*

Pronominit

- *Sympaattinen suhtautuminen vieraan kielen **yhteisöön** tuottaa suuren motivaation oppia myös motivaation oppia myös sen kieltä.*
- -> Monikollisella pronominilla ("heidän") ei voi viitata yksikkömuotoiseen substantiiviin ("vieraan kielen yhteisö").